

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Dil Bilgisi Kitaplarındaki Anlatım Bozukluğu Örneklerine Eleştirel Bakış

A Critical Look at Examples of Narrative Disorder in Grammar Books*

Furkan Kadir TOPÇU

Arş. Gör., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

ftopcu@bartin.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-7198-5589

Ebru DAŞTAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

dastanebru36@gmail.com

Orcid ID: 0000-0001-9464-9019

Öz: Dil bilgisi konularından biri olan ve merkezî sınavlarda zaman zaman yer alan ‘anlatım bozukluğu’ dikkat çekici bir konudur. Gerek merkezî sınavlardaki gerek öğretim programlarındaki yeri dolayısıyla üzerinde sıklıkla durulan anlatım bozukluğu, çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Anlatım bozukluğunda; konuşma ve yazma sırasında yapılan hataların bulunarak düzeltilmesi asıl hedeftir. Oysaki dil, içinde yanlış barındıran bir yapı değildir. Yanlış yapanlar o dili konuşanlardır. Anlatım bozukluğu çalışmalarında dili konuşanların hataları incelenirse de bu hatalar dile ait gibi düşünülebilmektedir. Bunun yanı sıra hata bulmak maksadıyla doğal dilde bulunmayan hatalı kullanımlar türetilmektedir. Halbuki her yanlış, anlatım bozukluğu olarak değerlendirilmeyebilir. Bununla birlikte Türkçe ders kitaplarında anlatım bozukluğu konusuna yer verilmektedir. Bu sebeple dil bilgisi kitapları ve Türkçe ders kitapları bu açıdan incelenmeli ve bu yaklaşımla yeniden düzenlenmelidir. Buradan hareketle bu çalışmada dil bilgisi kitaplarında yer alan anlatım bozukluğu başlıkları incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı; mevcut dil bilgisi kitaplarında yer alan anlatım bozukluğu konusunu inceleyerek anlatım bozukluğunun kapsamını belirlemektir. Türkçe ders kitapları incelendiğinde anlatım bozukluğu etkinliklerinin 7. ve 8. sınıf ders kitaplarında bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca dil bilgisi kitapları incelendiğinde birbirinden farklı kategori ve başlıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kitaplardan alınan rastgele örnekler incelendiğinde; anlatım bozukluğu olarak görülen bazı ifadelerin dili kullananların kelime bilgisi eksikliğinden kaynaklanan hatalar olduğu görülmektedir. Konuşma dili ile yazı dili arasındaki farka dikkat ederek cümlelerin değerlendirmek anlatım bozukluğunun daha iyi kavranmasını sağlayacaktır. Dildeki her ifade yanlış olduğu düşünülmeden titizlikle incelenmesi gerekmektedir. Anlatım bozukluğu olarak düşünülen ifadelerin dilin kullanıcıları tarafından kullanılıp kullanılmadığına dikkat etmek gerekmektedir. Kelimelerin eski kullanımlarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anlatım bozukluğu, dil bilgisi, anlam ve yapı.

Abstract: 'Narrative disorder', which is one of the grammar subjects and occasionally appears in central exams, is a remarkable issue. Narrative disorder, which is frequently emphasized due to its place in both central exams and curriculum, brings about various discussions. In speech disorder; The main goal is to find and correct mistakes made during speaking and writing. However, language is not a structure that contains errors. Those who make the mistake are those who speak that language. Although the errors of language speakers are examined in studies on speech disorders, these errors can be considered as belonging to the language. In

Geliş Tarihi:22.04.2024

Kabul Tarihi:04.11.2024

Yayın Tarihi:30.04.2025

Atıf: Topçu, F.K. & Daştan, E. (2025). Dil bilgisi kitaplarındaki anlatım bozukluğu örneklerine eleştirel bakış. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(1), 86-96. Doi: 10.33437/ksusbd.1472132

addition, incorrect usages that do not exist in natural language are derived in order to find errors. However, not every mistake can be considered as a misunderstanding. However, the subject of misexpression is included in Turkish textbooks. For this reason, grammar books and Turkish textbooks should be examined from this perspective and rearranged with this approach. Based on this, in this study, the titles of expression disorders in grammar books were examined. The purpose of this study; The aim is to determine the scope of expression disorder by examining the issue of expression disorder in existing grammar books. When Turkish textbooks were examined, it was determined that expression disorder activities were found in the 7th and 8th grade textbooks. Grammar books and Turkish textbooks should be examined from this perspective and rearranged with this approach. The purpose of this study; The aim is to determine the scope of narrative disorder by examining the issue of narrative disorder in existing grammar books. It was determined that narrative disorder activities were found in 7th and 8th grade textbooks. Additionally, when grammar books were examined, it was concluded that there were different categories and titles. When random samples taken from books are examined; It seems that some expressions that are considered as errors of expression are errors caused by the lack of vocabulary of the language users. Evaluating the sentences by paying attention to the difference between spoken language and written language will enable a better understanding of the narrative disorder. Every expression in the language must be examined meticulously without thinking that it is wrong. It is necessary to pay attention to whether the expressions considered as narrative disorders are used by the users of the language. Old uses of words should also be taken into consideration.

Keywords: Narrative disorder, grammar, meaning and structure.

GİRİŞ

Dil bilgisi konularından biri olan ve merkezî sınavlarda zaman zaman yer alan ‘anlatım bozukluğu’ dikkat çekici bir konudur. Gerek merkezî sınavlardaki gerek öğretim programlarındaki yeri dolayısıyla üzerinde sıklıkla durulan anlatım bozukluğu, çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Anlatım bozukluğunda; konuşma ve yazma sırasında yapılan hataların bulunarak düzeltilmesi asıl hedeftir. Oysaki dil, içinde yanlış barındıran bir yapı değildir. Yanlış yapanlar o dili konuşanlardır. Anlatım bozukluğu çalışmalarında dili konuşanların hataları incelenirse de bu hatalar dile ait gibi düşünülebilmektedir. Bunun yanı sıra hata bulmak maksadıyla doğal dilde bulunmayan hatalı kullanımlar türetilmektedir. Halbuki her yanlış anlatım bozukluğu olarak değerlendirilmeyebilir.

Anlatım bozukluğu ile ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunun anlatım bozukluklarını gidermek veya tespit etmek üzerine olduğu söylenebilir (Bedirhanoglu, 2010; Bozarslan, 2019; Cengiz, 2019; Çelik, 2015; Demirci, 2009; Esmek, 2018; İlaslan, 2007; İnce, 2011; Özden, 2012; Sarıkaya, 2013; Saydam, 2016; Şamlıoğlu, 2011; Torun, 2019; Üstün, 2011; Yılmaz, 2009; Yılmaz, 2011). Anlatım bozukluğu konusu incelendiğinde, mevcut kaynak ve araştırmaların belirli bir çerçevede ilerlediği görülmektedir. Bununla birlikte yapılan araştırmaların konunun kendisiyle ilgili derinlemesine araştırmalar olmaktan çok öğrencilerin anlatım bozukluğuyla ilgili yaşadığı problemler üzerinde şekillendiği görülmektedir. Bu da anlatım bozukluklarının geleneksel dil bilgisinde öğretildiği şekilde kabul edildiğini göstermektedir. Güleç (2014), her bir anlatım bozukluğunu örnek cümleler üzerinden sebeplerini ve düzeltilmiş şekillerini vererek açıklamaktadır. Dil bilgisi öğretimiyle yazılı anlatım bozukluğu arasındaki ilişkiyi inceleyen Bahar (2006: 82), dil bilgisi öğretiminin gerekli seviyeye ulaşmadığı ve bu durumun yazılı anlatım becerisini etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Alandaki tezler incelendiğinde, çalışmaların anlatım bozukluklarını mevcut hâliyle kabul ettiği ve bu kabul ile anlatım bozukluklarının incelendiği görülmüştür. Büyükkız ise (2009: 167) sekizinci sınıf öğrencilerinin söz dizimi ve anlatım bozuklukları üzerine yaptığı çalışmada öğrencilerin anlatım bozukluklarının 72 tanesinin yanlış anlamda kullanılan sözcükler, 36’sının gereksiz sözcük kullanımı, 11’inin gereksiz tekrar, bir tanesinin deyim ve atasözü yanlış, yedi tanesinin sıra yanlışlığı, 39’unun öge eksikliği, 19’unun mantık yanlışları, 31’inin özne yüklem uyumsuzluğu, 15’inin tamlama yanlışlığı, ikisinin gereksiz kip ve kişi ekleri, 51’inin eksik veya yanlış kullanımı, yedi tanesinin zamir belirsizliklerinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Buradan hareketle anlatım bozukluklarının çoğunun kelime yanlışlığından kaynaklandığı söylenebilir. Çetinkaya ve Ülper (2015: 262) ortaokul 8. sınıf, lise 12. sınıf ve üniversite 4. sınıf öğrencilerinin 7 ulamda yer alan toplam 21 anlatım bozukluğu içeren maddeyi yüksek oranda kabul edilebilir ve anlaşılabilir bulunduğunu ifade etmiştir. Buna göre anlatım bozukluğu olduğu iddia edilen cümlelerin anlaşılır olduğu ve anlatım bozukluğu olarak kabul edilemeyeceği söylenebilir. Bu sebeple, literatürde anlatım bozukluğu olarak görülen kullanımların yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Anlatım bozukluğuna sebep olabilecek bir diğer husus çevirilerdir.

Anlam ve anlatım bozuklukları açısından kuran mealleri incelendiğinde anlam ve anlatım bozukluklarının birçok türü ile karşılaşmıştır. Arapça ve Türkçe birbirinden yapı ve köken bakımından farklı olan iki dildir. Bu sebeple Türkçeye çeviri yapıldığında Türkçenin kurallarının ihlal edilmesinden dolayı anlam ve anlatım bozuklukları ortaya çıkmaktadır (Bilgin, 2015). Cumhuriyetten günümüze ilköğretim Türkçe öğretim programları incelendiğinde anlatım bozukluğuna bir başlık olarak yer verilmediği görülmüştür (Aydın, Sadioğlu, 2018). Hunutlu (2007) ve Yiğit (2009) dil bilgisi öğretiminde amacın çocukları anlatım bozukluklarının neler olduğunu öğretmek olmadığını, anlatım bozukluğu olmadan nasıl güzel konuşabileceklerini öğretmek olduğunu ifade etmektedir. Bahadır'a göre (2005: 281), "Hiçbir dilin kuralları kesin ve tam olarak belirlenmiş ve kayıt altına alınmış değildir. Dil, insanla birlikte gelişip değişen kurallara sahiptir. Kuralların değişmesi insanların dilin kurallarını hiçe saymasına izin vermez. Türkçe derslerinin temel hedefi dili güzel kullanmaktır." Anlatım bozukluğu konusu ise temelde aynı hedefi gözetmektedir ancak anlatım bozukluğunun öğretiminde bu hedef unutulabilmektedir. Bu sebeple anlatım bozukluğu gelişigüzel başlıklara ayrılmaktadır. Çalışmada dil bilgisi kitaplarında yer alan anlatım bozukluğu konusunun bütün alt başlıkları incelenmiştir.

Anlatım bozukluğu üzerine farklı açılardan birçok çalışma yapılmıştır. Türkçe ders kitaplarının incelendiği çalışmalar bunlardan bazılarıdır. Kayasandık (2011) ilköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki anlatım bozukluklarını incelemiştir. Kitaplarda anlatım bozukluğu açısından birçok hata olduğunu ifade etmiştir. Akbaba ve Yalçın (2016), altıncı sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinde görülen hatalara bakıldığında kelime düzeyinde yaptıkları hataların çoğunun yazım hatalarından kaynaklandığı, cümle düzeyinde daha çok noktalama ve anlatım bozukluğu yaptıklarını ifade etmiştir. Erdem ve Bahşi (2019), anlatım bozukluğu başlığında en çok zorlanılan konunun; cümlelerin yardımcı öğelerini bulma ve sözcüğü yanlış anlamda kullanma olduğunu tespit etmiştir. Mete (2015), öğretmen adaylarının kendi yaptıkları yanlışları başkaları yaptığında rahatça tespit edip düzelttiğini belirlemiştir. Buradan hareketle öğretmen adaylarının anlatım bozukluğuna yol açan yanlışları bildiğini fakat metin oluştururken benzer yanlışları kendilerinin de yaptığını ifade etmiştir. Arıcı (2021), Türkçe ve sınıf öğretmen adaylarının yazılı anlatım hatalarını çeşitli açılardan inceleyen araştırmasında Türkçe öğretmeni adaylarının anlatım bozukluğu ortalamasının %3,51 ve sınıf öğretmeni adaylarının anlatım bozukluğu ortalamasının %3,64 olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çakmak (2022), ders kitaplarında anlatım bozukluğu taşıyan cümlelerin tespitine ve düzeltilmesine dair tek yönlü bir bakışın hâkim olduğunu belirtmiştir. Ek olarak ders kitaplarındaki soruların tek bir doğru cevabı varmış veya anlatım bozukluğu olan cümle sadece tek bir yöntem ile düzeltilebilirmiş gibi bir kabulün olduğunu ifade etmiştir. Araştırmacının bu ifadesinden hareketle ders kitaplarındaki etkinliklerin programda belirtilen özel hedeflere ulaşma noktasında eksik veya yetersiz olduğu sonucuna ulaşılabilir. Buradan hareketle anlatım bozukluğu ile ilgili yapılan çalışmaların anlatım bozukluklarını düzeltme üzerine olduğu söylenebilir. Bu çalışmada ise mevcut anlatım bozukluğu konusuna eleştirel bir şekilde yaklaşmıştır. Bu çalışmanın amacı; mevcut dil bilgisi kitaplarında yer alan anlatım bozukluğu konusunu inceleyerek anlatım bozukluğunun kapsamını belirlemektir.

Birçok sınavda öğrencilerin karşılaştığı bu konu, aynı zamanda üzerinde birçok tartışmanın da olduğu bir alandır. Bununla birlikte öğrenciler okuyup yazabilmekte, okuduğunu anlayabilmekte; fakat anlatım bozukluğu bulma konusunda başarısız olmaktadır. Büyükikiz'e göre (2009: 74) öğrencileri tarafından yazılan 1360 cümlelerin yalnızca %7,6'sında anlatım bozukluğuna rastlanmıştır. Kendi cümlelerinde anlatım bozukluğu yapmayan bu öğrencilerin anlatım bozukluğu sorusuyla karşılaştıklarında başarısız olmaları dil öğretimi açısından bazı eksiklerin olduğunu göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında kendi cümlelerinde anlatım bozukluğuna düşmeyen bu öğrencilerin anlatım bozukluğu sorularıyla baş edememesi düşündürücüdür. Bu sebeple araştırmanın sorusu "Yazma ve konuşma sırasında yapılan hatalar anlatım bozukluğu çerçevesinde değerlendirilebilir mi?" şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda çalışmanın alt soruları şu şekilde belirlenmiştir:

1. Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin anlatım bozukluğuna yer verme sıklığı nedir?
2. Anlatım bozukluğu çerçevesinde yer alan başlıkların benzer ve farklı yönleri nelerdir?
3. Dil bilgisi kitaplarında anlatım bozukluğu olarak ifade edilen cümleler kişiler arası anlaşmada problem oluşturmakta mıdır?
- 4.

YÖNTEM

Araştırma Modeli/Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e göre (2005: 187) "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Geleneksel olarak doküman incelemesi, tarihçilerin, antropologların ve dilbilimcilerin kullandığı bir yöntem olarak bilinir." Doküman araştırmasında en çok dikkat edilecek husus, o dokümanların tarafsız ve objektif olmalarıdır. Bu sebeple aynı konu ve alanla ilgili değişik belgeleri inceleyip karşılaştırarak tutarlılıkları belirlenmelidir (İslamoğlu ve Alnıaçık 2014: 216).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada, içerisinde anlatım bozukluğu konusuna yer vermiş yedi dil bilgisi kitabı değerlendirilmiştir. Bu kitaplar belirlenirken farklı başlıklandırma olmasına ve anlatım bozukluğu konusuna ayrıntılı bir şekilde yer verilmiş olmasına dikkat edilmiştir. Yeterince başlık ve örnek görüldüğü anda kitap taraması tamamlanmıştır. Belirli sayıda örnek üzerinde çalışıldığından elde edilen veriler yeterli görülmüştür. İncelenen kitaplardaki anlatım bozukluğu başlığı altındaki bütün alt başlıklar ele alınmış, benzer başlıklar tek başlık altında toplanmıştır. Başlıkların belirlenmesinin ardından bu başlıklarda yer alan açıklama ve örnekler değerlendirilmiştir. Araştırmacılar tarafından gerekli görülen örnekler üzerinde çalışılmıştır. Değerlendirme sırasında anlatım bozukluklarının sebepleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma Etiği

Bu çalışma için etik kurul kararı gerekmemektedir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, belirlenmiş alt sorular doğrultusunda bulgular sunulmuştur. İncelenmiş yedi kitaptan elde edilen veriler karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirilmiştir.

Türkçe Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Anlatım Bozukluğuna Yer Verme Sıklığı

Tablo 1. 8. sınıf MEB yayınları etkinlik dağılımı

Tema	Sırası	Türü
7. tema sonu değerlendirme çalışmaları	9. soru	Çoktan seçmeli
8. tema	8. etkinlik	Boşluk doldurma
8. tema	6. etkinlik	Boşluk doldurma
8. tema sonu değerlendirme çalışmaları	9. soru	Çoktan seçmeli

Tablo 2. 7. sınıf MEB yayınları etkinlik dağılımı

Tema	Sırası	Türü
8. tema	7. etkinlik	D/Y
8. tema	8. etkinlik	Eşleştirme
8. tema	6. etkinlik	Kısa cevaplı soru
8. tema	7. etkinlik	Boşluk doldurma
8. tema	7. etkinlik	Eşleştirme
8. tema sonu değerlendirme	4. soru	Çoktan seçmeli

Tablo 3. 7. sınıf Özgün yayınları etkinlik dağılımı

Tema	Sırası	Türü
7. tema	7. etkinlik	Kısa cevaplı soru
7. tema	8. etkinlik	D/Y
7. tema	10. etkinlik	Kısa cevaplı soru
7. tema	11. etkinlik	Eşleştirme

Üniversiteler için Türk Dili ve Kompozisyon Bilgisi (Emre, 2008)	Üniversiteler için Örnekli Uygulamalı Türk Dili ve Kompozisyon (Yaman, Köstekçi, 2006)	Türk Dili ve Kompozisyon (Korkmaz vd., 2010)	Üniversiteler için Uygulamalı Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri (Karasoy vd., 2011)
Dil Yanlışları 1. Gereksiz Sözcük Kullanımı 2. Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler 3. Anlamca Çelişen Sözcükler 4. Yanlış Ek Kullanımı 5. Nesne Eksikliği 6. Dolaylı Tümleş Eksikliği 7. Mantık Yanlışları 8. Tamlama Yanlışları 9. Yanlış Yerce Kullanılan Sözcükler	Anlatım ve Cümle Bozuklukları A) Anlatım Bozuklukları 1. Ses Bozuklukları 2. Anlam Bozuklukları B) Cümle Bozuklukları	Türkçede Genel Anlatım Bozuklukları 1. Ses ve Ahenk Kusurları a. Tenafür b. Zincirleme c. Tekrar 2. Anlam Kusurları a. Garabet b. Aykırılık 3. Cümle Bozuklukları a. Eksiklik b. Fazlalık c. Sıra yanlışlığı d. Uyumsuzluk	1. Mantık ve Bilgi Bakımından Doğruluk 2. Dil Bilgisi Bakımından Doğruluk (öge ve tamamlama eksiklikleri) 3. Açıklık 4. Duruluk 5. Yalınlık 6. Akıcılık
7. tema	7. etkinlik	Boşluk doldurma	
7. tema değerlendirme çalışmaları	D bölümü 1. soru	Çoktan seçmeli	
7. tema değerlendirme çalışmaları	D bölümü 2. soru	Çoktan seçmeli	
7. tema değerlendirme çalışmaları	D bölümü 3. soru	Çoktan seçmeli	
8. tema	7. etkinlik	Boşluk doldurma	
8. tema değerlendirme çalışmaları	D bölümü	Eşleştirme	

Anlatım bozukluğu kapsamında 5, 6, 7 ve 8. sınıf ders kitapları incelenmiştir. Anlatım bozukluğu etkinliklerine yalnızca 7 ve 8. sınıf ders kitaplarında rastlanmıştır. Tablo 1, 2 ve 3'te bu durum görülmektedir. Ayrıca konunun farklı soru tipleriyle ele alındığı görülmektedir. Bununla birlikte bütün bir kitap düşünüldüğünde anlatım bozukluğunun diğer konulara göre etkinlikler arasında daha az yer aldığı söylenebilir.

Anlatım Bozukluğu Çerçevesinde Yer Alan Başlıklar

Tablo 4.a. Anlatım bozukluğu konu başlıklarının kitaplara göre dağılımı

Tablo 4.b. Anlatım bozukluğu konu başlıklarının kitaplara göre dağılımı

Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı (Aktaş, Gündüz, 2007)	Türk Dili El Kitabı (Durmuş, 2010)	Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri (Yakıcı vd., 2010)
Genel Anlatım Bozuklukları 1. Biçimsel Yanlışlar 2. Anlatım Yanlışları 3. Düzenleyiş Yanlışları 4. Noktalama Yanlışları 5. Yazım Yanlışları 6. Dilbilgisi Yanlışları a. Sözcük-ek yanlışları	1. Anlam ve mantık bakımından doğruluk -Tekrarlar veya gereksiz sözcük kullanımı -Sözcüklerin birbiriyle karıştırılması -Sözcüklerin yanlış anlamda kullanılması -Yerinde Kullanılmayan Sözcük veya Ögeler	1. Fazlalık/ Gereksiz Sözcükler Eklerde fazlalık Gereksiz yardımcı fiiller 2. Eksiklik Özne eksikliği Yüklem eksikliği dolaylı tümleş eksikliği Nesne eksikliği Zarf tümleci eksikliği
Eş anlamlı sözcüklerin bir arada kullanılması		

Gereksiz sözcük yahut sözlerin kullanılması	-Anlamca Çelişen Sözcüklerin Bir arada kullanılması	Edat-bağlaç eksikliği
Eski ve yeni sözcükleri bir arada kullanma	-Deyim ve Atasözlerinin Yanlış Kullanımı	Sözcük eksikliği
Gereksiz sözcük ve eklerin kullanılması	-Yardımcı Eylemlerin Gereksiz ve Yanlış Kullanımı	Birleşik fiil eksikliği
Sözcüklerin yanlış anlamda kullanılması	-Mantık hataları	Eklerde eksiklik
b. Sözdizimi yanlışları	2. Dil bilgisi bakımından doğruluk	Ek fiil eksikliği
Tamlama yanlışları	Eksikliklerden Kaynaklanan Anlatım Bozuklukları	Sıra yanlışlığı
Özne yanlışları	-Özne	3. Uyumsuzluk
Özne-yüklem uyumsuzluğu	-Nesne	Özne- Nesne Uyumsuzluğu
Tümleç yanlışları	-Zarf	Nesne-Yüklem Uyumsuzluğu
Yüklem yanlışları	-Adıl	Zarf-Yüklem Uyumsuzluğu
Mantıksal yanlışlar	-Özne-nesne uyumsuzluğu	Dolaylı Tümleç (Yer Tamlayıcısı)-Yüklem Uyumsuzluğu
Bozuk anlatımlar	-Sıfat-ad uyumsuzluğu	Sıfat-İsim Uyumsuzluğu
	-Bağlaç-yüklem uyumsuzluğu	Tamlayan-Tamlanan Uyumsuzluğu
	-Çatı uyumsuzluğu	Bağlaç-Yüklem Uyumsuzluğu
	-Tamlama yanlışlığı	Çatı Uyumsuzluğu
	-Eylemsilerin yanlış kullanımı	Fiilimsilerin Yanlış Kullanımı
	1. Açıklık	Tekrar Yanlışları
	2. Duruluk	Eş Anamlı Sözcükler
	3. Yalnlık	Mantık Yanlışlığı
	4. Akıcılık	4. Çelişkiler
		Anlam Çelişkileri
		Sözcük Çelişkileri
		Kavramları Bilmemek (Yanlış Sözcük Seçimi)
		Birbiriyle Karıştırılan Sözcükler
		Zincirleme
		5. Tamlama Yanlışları
		İsim Tamlaması Yanlışları
		Sıfat Tamlaması Yanlışları
		Birleşik Fiillerin Yanlış Kullanımı
		Atasözlerinin Yanlış Kullanımı
		Deyimlerin Yanlış Kullanımı
		Argo ve Çirkin Sözcükler
		Alıntıların Yanlış Kullanımı
		Çeviri Yanlışları
		6. Özentiler
		Yabancı Dilden Sözcük Alma
		Uydurma Özentileri
		7. Sözcükleri Yanlış Biçimde Kullanma
		Arapça-Farsça Kökenli Sözcüklerde Yapılan Yanlışlar

Tablo 4.a-4.b'de görüldüğü üzere farklı birçok dil bilgisi kitabında anlatım bozukluğu konusu yer almaktadır. Bununla birlikte konu başlıklarının çok çeşitli olduğu, başlıklandırmada birlik sağlanamadığı söylenebilir. Ayrıca aynı konunun farklı başlıklar altında işlendiği ya da tamamen farklı başlıkların bulunduğu ifade edilebilir.

Tablo 4.a-4.b'de yer alan kitaplar esas alınarak rastgele on örnek cümle seçilerek incelenmiştir. Bu örnekler artırılabilir fakat çalışmanın amacı gereği belirli sayıda veri yeterlidir. Çalışmada doğrudan cümle örneklerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Çok daha fazla sayıda örnek incelemek çalışmanın hacmini artıracığından az sayıda örnek incelenmiştir. Temel bazı örneklerden hareketle anlatım bozukluğu olarak ifade edilen bu örneklerin nasıl değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

“Kelime ve sözcükleri hatasız kullanmalıyız.” (Emre, 2008: 241) örneği ‘gereksiz sözcük kullanımı’ başlığı altında verilmiştir. ‘Kelime’ ve ‘sözcük’ kavramları eş anlama gelen kelimelerdir ve birlikte kullanılması uygun değildir. Burada yapılan hata kelime bilgisinin eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu ve benzeri kullanımlarla gündelik hayatta sıklıkla karşılaşmaktadır ancak bunu ‘anlatım bozukluğu’ adı altında vermek yerine kelime bilgisini geliştirici çalışmalar yapılmalıdır. Öğrencinin bu hatayı bulması değil, kelime bilgisini geliştirerek bu hatayı hiç yapmaması sağlanmalıdır.

“Okulu bitireli yaklaşık tam üç yıl oldu.” (Emre, 2008: 243) örneği ‘anlamca çelişen sözcükler’ başlığı altında verilmiştir. Bu örnekte ‘kesinlik’ ve ‘ihtimal’ belirten iki kelime bir arada kullanılmıştır. Bu cümlelerin hatalı olduğunu ifade etmeden önce konuşma ve yazma arasındaki farka dikkat etmek gerekmektedir. Konuşma dilinde duraksayarak ve düşünerek konuşulurken böyle bir cümle kurulabilir ve bu açıdan cümle doğru kabul edilebilir. Konuşma dilinde ortaya çıkan cümle dışı unsurlar iletişimin devamlılığını sağlamaktadır. Fakat yazı dilinde bu cümlelerin kullanımı doğru değildir çünkü yazı dilindeki cümleler okunduğu anda ses yüksekliği, vurgu ve tonlamadan yoksundur. Bu sebeple en doğru cümleler kullanılmalıdır. Bu sebeple yazı dilinde her ne kadar hatalı olarak kabul edilse de bu cümle konuşma dilinde hatalı olarak düşünülmemelidir. Bununla birlikte bu hata kelime bilgisi eksikliğinden kaynaklanabilir.

“Saçların öyle güzel ki, tarayasım geliyor.” (Emre, 2008: 244) örneği ‘nesne eksikliği’ başlığı altında verilmiştir. Bu cümlede ‘ki’den sonra ‘saçlarını’ ifadesinin getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte dil, zaman zaman bazı ifadeleri akıcılık gereği düşürebilir. Bu cümlede eksik bir ifade bulunmamaktadır. Burada zihin tarafından tamamlanan bir cümle bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında cümlede anlatım bozukluğu olmadığı söylenebilir.

“İzinsiz inşaata girilmez.” (Yaman, Köstekçi, 2006: 152) örneği ‘cümle bozuklukları’ başlığı altında verilmiştir. Bu ve benzeri örneklerde ‘izinsiz inşaat, ağrısız kulak’ gibi ifadeler hata olarak gösterilerek zarf tümleci olan bu ifadeler sıfat gibi değerlendirilir. Esasen bu cümlelerde ‘İzinsiz bir şekilde inşaata girilmez.’ veya ‘Ağrısız bir şekilde kulak delinir.’ kullanımı vardır. Bu sebeple cümleler hatalı değildir. Örneklerdeki kelimelerin görevleri yanlış değerlendirildiğinden hatalı gibi görünmektedir. Cümleyi ‘İnşaata izinsiz girilmez.’ şeklinde düzeltmek ise cümledeki vurguyu değiştirdiğinden esas anlamdan uzaklaşmaktadır.

“Bu felaketleri ileride yaşayan insanlara hazırlasınlar.” (Durmuş, 2010: 243) örneği ‘mantık hataları’ başlığı altında verilmiştir. Bu cümlede zaman ile ilgili bir yanlışlık bulunmaktadır. Bu cümlelerin muhtemel doğru hâli “Bu felaketlere gelecekte yaşayacak insanları hazırlasınlar.” olabilir. Bunun dışında farklı bir çözüm yolu da sunulabilir. Bütün bunlarla birlikte böyle bir cümlelerin sıradan bir dil kullanıcısı tarafından kurulup kurulmayacağı da düşünülmelidir. Soru üretmek için dilde var olmayan hatalar oluşturulmamalıdır. Ayrıca konuşma dilinin doğruları yazı dilinin doğruları farklı olabilir. Yazı dilinde bu cümle yanlış olarak görülse de konuşma esnasında bu cümle doğru anlamı karşı tarafa ulaştırılabilir.

“Sayın dinleyiciler, şimdi sizlere çok istek alan bir parçayı dinleteceğiz.” (Yakıcı vd., 2010) örneği ‘gereksiz yardımcı fiiller’ başlığı altında verilmiştir. Bu cümlede hata olarak görülen kısım ‘istek alan’ ifadesidir. Bunun yerine ‘istenen’ ifadesi kullanılabilir. Böyle bir düzeltme cümleyi daha akıcı hâle getirebilir. Bununla birlikte dilin kendi yapısını dikkate alarak değerlendirme yapmak faydalı olabilir. ‘İstenen’ yerine ‘istek alan’ ifadesi kullanıldığında farklı bir anlam meydana geliyor olabilir. Bu sebeple ilgili ifadeye yanlış demek yerine meydana getirdiği anlamın ne olduğu düşünülmelidir.

“Akıllı bir insan, ancak şansı pek açık değil.” (Yakıcı vd., 2010) örneği ‘ek fiil eksikliği’ başlığı altında verilmiştir. Bu cümlede hata olarak görülen kısım ‘akıllı bir insandı’ şeklinde düzeltilmektedir. Bununla birlikte kullanılmayan ek fiil anlam karmaşası oluşturmamaktadır. Ek fiilin kullanılmaması cümleyi daha akıcı bir hâle getirmiştir. Ayrıca bu iki kullanım farklı bağlamlarda farklı anlamlar için kullanılabilir.

“Çeşmeye gidenin testisi kırılır.” (Yakıcı vd., 2010) örneği ‘deyimlerin yanlış kullanımı’ başlığı altında verilmiştir. Örnekte verilen hatalı deyim doğruyu “Su testisi su yolunda kırılır.” şeklindedir. Deyimlerin yanlış kullanımına iki açıdan yaklaşmak gerekmektedir. İlk olarak edebi eserlerde, reklam, tanıtım, slogan ifadelerinde deyimler, atasözleri değiştirilebilmektedir. Bu durum hatalı değil, dilin bir

inceliği olarak değerlendirilmelidir. Dilin farklı bir yüzü kullanılarak farklı bir anlam inceliği oluşturulabilmektedir. Ayrıca burada hatalı olduğu düşünülen cümle, asıl deyimden çok farklı görünmektedir. Bir ana dili konuşucusunun böyle bir cümle kullanıp kullanmadığına bakılmalıdır.

Bazı kitaplarda farklı dillerden gelen kelimelerin kullanımının anlatım bozukluğuna sebep olduğu ifade edilmiştir. Dilimizin korunması için yabancı kelimelerin kullanımına dikkat edilmelidir ancak bu kullanımlar anlatım bozukluğu adı altında düşünülmemelidir. Dile hassasiyetle yaklaşmak; medya organlarında, edebi eserlerde dilin kullanımına dikkat etmek yabancı sözcüklerin kullanımını azaltabilir. Bunun yanı sıra dilimize girmiş, kullanılmaya devam eden bazı kelimelerin de, herkesçe anlaşıldığı takdirde, kullanılmaya devam etmesinde sakınca yoktur.

Çalışma kapsamında incelenen kitaplarında rastlanmayan fakat anlatım bozukluğu derslerinde verilen bir örnek olan 'evlenmeden önce ve sonra' ifadesinde anlatım bozukluğu olduğu ifade edilmektedir. Bu anlatım bozukluğu 'evlenmeden önce ve evlendikten sonra' şeklinde düzeltilmektedir. Bu değerlendirme ilk bakışta doğru gibi görünse de ifade dil bilgisi açısından değerlendirildiğinde anlatım bozukluğunun bulunmadığı görülecektir. Bu ifadede yer alan 'evlenmeden' kısmı zarf-fiil olarak düşünüldüğünden bozukluk olduğu düşünülmüştür. Oysaki 'evlenmeden' ifadesinde '-mA' isim-fiil eki mevcuttur. Kelimeye zarf-fiil olarak değil, isim-fiil olarak bakıldığında 'evlenmeden önce ve sonra' ifadesi doğru olmaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Anlatım bozukluğu, dil bilgisi konuları arasında anlatılan temel konulardan biridir. Birçok öğrencinin öğrenim hayatı boyunca karşılaştığı bu konuya eleştirel bir bakışla yaklaşılmıştır. Anlatım bozukluklarını doğrudan kabul ederek düzeltmeye çalışmak yerine bu ifadelerin anlatım bozukluğu olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda ilk olarak konunun Türkçe derslerindeki yerini görmek amacıyla kullanımda olan üç Türkçe ders kitabı incelenmiş, anlatım bozukluğu üzerine yapılmış olan etkinlikler tablo hâline getirilmiştir. Anlatım bozukluğu etkinliklerinin 7. ve 8. sınıf ders kitaplarında bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum Türkçe öğretim programlarını destekler niteliktedir. Cumhuriyetten günümüze ilkökul Türkçe öğretim programları incelendiğinde anlatım bozukluğuna bir başlık olarak yer verilmediği görülmüştür (Aydın, Sadioğlu, 2018). Ayrıca etkinliklerin haricinde Kayasandık (2011) ilköğretim 6, 7, 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarında anlatım bozukluğu açısından birçok hata olduğunu ifade etmiştir. Çakmak (2022), Yedinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki anlatım bozukluğu etkinliklerini değerlendiren çalışmasında ders kitaplarında anlatım bozukluğu taşıyan cümlelerin tespitine ve düzeltilmesine dair tek yönlü bir bakışın hâkim olduğunu belirtmiştir. Ek olarak ders kitaplarındaki soruların tek bir doğru cevabı varmış veya anlatım bozukluğu olan cümle sadece tek bir yöntem ile düzeltilebilirmiş gibi bir kabul söz konusu olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmada anlatım bozukluğu etkinliklerinin Türkçe ders kitaplarının belirli bir bölümünde yer aldığı görülmüştür. Yapılan çalışmalar da öğretim programlarında bu konuya yer verilmediğini ve etkinliklerin hatalı olduğunu ifade etmiştir. Bu ifadeler, çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Çalışmanın bir diğer sorusu, anlatım bozukluğuna yer veren kitapların başlıkları ve içerikleri üzerinedir. Kitaplardan alınan rastgele örnekler incelendiğinde; anlatım bozukluğu olarak görülen bazı ifadelerin dili kullananların kelime bilgisi eksikliğinden kaynaklanan hatalar olduğu görülmektedir. Konuşma dili ile yazı dili arasındaki farka dikkat ederek cümlelerin değerlendirmek anlatım bozukluğunun daha iyi kavranmasını sağlayacaktır. Dildeki her ifade yanlış olduğu düşünülmeden titizlikle incelenmesi gerekmektedir. Anlatım bozukluğu olarak düşünülen ifadelerin dilin kullanıcıları tarafından kullanılıp kullanılmadığına dikkat etmek gerekmektedir. Kelimelerin eski kullanımlarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Hatanın dilde değil, onu kullanan insanlarda olabileceği ve bunun düzeltilmesinin de doğru bir dil öğretimi ile yapılabileceği söylenebilir. Cümlelerdeki anlatım bozukluğunu bulmak yerine anlatım bozukluğu yapmadan konuşmak ve yazmak ana hedef olmalıdır. Hunutlu (2007) ve Yiğit (2009) dil bilgisi öğretiminde amacın çocukları anlatım bozukluklarının neler olduğunu öğretmek değil anlatım bozukluğu yapmadan nasıl güzel konuşabileceklerini öğretmek olduğu konusuna dikkat çekmektedir. Ayrıca bir ifadeyi anlatım bozukluğu olarak nitelendirmeden önce o ifadenin her açıdan incelenmesi gerekmektedir. Dilin kendi yapısı gereği, hataya yer bırakmayacağı ve hata olarak görülen ifadelerin de farklı bir anlam taşıyor olabileceği göz ardı edilmemelidir. Dil bilgisi öğretimiyle yazılı anlatım bozukluğu arasındaki ilişkiyi inceleyen Bahar (2006: 82), dil bilgisi

öğretiminin gerekli seviyeye ulaşamadığı ve bu durumun yazılı anlatım becerisini etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Bu açıdan çalışmanın sonuçlarıyla aynı doğrultudadır.

Bu kapsamda, çalışmada değinilmeyen anlatım bozuklukları bu bakış açısıyla değerlendirilmelidir. Anlatım bozukluğu olarak adlandırılan kullanımlar yeniden gözden geçirilmelidir. Çalışmada değinilmeyen örnekler farklı çalışmalarda ele alınmalıdır. Anlatım bozukluğu olduğu iddia edilen ifadeler öncelikle doğru olabileceği düşünülerek değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

Akbaba, R. S. ve Yalçın, S. K. (2016). 6. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinde görülen hataların sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), s. 1320-1338.

Aktaş, Ş., Gündüz, O. (2007). *Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı*. Akçağ Yayınları.

Arıcı, B. (2021). Öğretmen adaylarının yazılı anlatım hataları. *Temel Eğitim Dergisi*, 3(2), s. 42-50. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.3.2.4>

Aydın, Y. ve Sadioğlu, Ö. (2018). Cumhuriyet'ten günümüze (1923-2017) ilkököl Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi ve imla. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1091-1111.

Bahadır, H. (2005). Roman, hikâye ve günlük gazetelerdeki anlatım bozuklukları. (Yayın No. 217021) [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Bahar, M. (2006). Teorik Gramer Bilgisi ile Yazılı Anlatım Bozukluğu Arasındaki İlişki (İlköğretim II. Kademe Uşak Örneği). (Yayın No. 187157). [Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Bedirhanoğlu, H. (2010). İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında görülen kurucu yanlışlıklarının sezdirilmesi ve cümlelerin doğru kuruluşlarının kavratılması. (Yayın No. 286766) [Yüksek lisans tezi, Erzincan Üniversitesi].

Bilgin, A. (2015). Anlam ve anlatım bozuklukları açısından Kur'an mealleri. *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi*, 1(1), s. 89-111.

Bozarslan, Y. (2019). 5. Sınıf öğrencilerinin Türkçe derslerindeki yazma çalışmaları üzerine bir araştırma. (Yayın No. 555553) [Yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Büyükkız, K.K. (2009). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin söz dizimi ve anlatım bozuklukları üzerine bir araştırma. *Gazi Türkiyat* 1 (4), s. 167-178.

Cengiz, S. G. (2019). Çocukların dil gelişimi için uygulanan dil bilimsel yöntemlerin Türkiye'de ve Almanya'da kullanılan ders kitapları üzerinden karşılaştırılması. (Yayın No. 554613) [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Medeniyet Üniversitesi.

Çakmak, M. C. (2022). 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Anlatım Bozukluğu Etkinlikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Disiplinler arası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6 (12), s. 226-247.

Çelik, E. (2015). Romanya'da okutulan ve Rumen Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ilköğretim Türkçe ders kitaplarının yazım, noktalama yanlışlıkları ve anlatım bozuklukları bakımından incelenmesi. [Yüksek lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.

Çetinkaya, G., Ülper, H. (2015). Anlatım bozukluğu taşıyan tümcelerin kabul edilebilirliği ve kavranılabilirliği: öğrenci okurlar üzerinden karşılaştırmalı bir inceleme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), s.251-264.

Demirci, N. (2009). 2006 yılı Türkçe öğretim programına göre hazırlanan 6. ve 7. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dil yanlışları ve anlatım bozuklukları. [Yüksek lisans tezi]. On Dokuz Mayıs Üniversitesi.

Durmuş, M. (2010). *Türk Dili El Kitabı*. Grafiker.

Emre, İ. (2008). *Üniversiteler için Türk Dili ve Kompozisyon Bilgisi*. Anı Yayıncılık.

- Erdem, İ. ve Bahşı, N. (2019). 8. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi konularını öğrenme düzeyleri. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 2 (1), 25-46.
- Esmek, M. (2018). İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe ders kitabının yazım kuralları, noktalama işaretleri ve dil bilgisel bazı hususlar açısından irdelenmesi. (Yayın No. 503694) [Yüksek lisans tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Güleç, İ. (2014). *Dil ve Anlatım Bozuklukları*. Bilge Kültür Sanat.
- Hunutlu, Ü. (2007). Lise birinci sınıflarda öğrencilerin yaptıkları anlatım bozuklukları ve bunların giderilmesinde kullanılan metotlar. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- İlaslan, B. (2007). Ortaöğretim ikinci sınıf öğrencilerinde görülen yazılı anlatım bozuklukları ve bu bozuklukların giderilmesi için çeşitli öneriler- Kalecik/Pursaklar örneği. (Yayın No. 218494) [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- İnce, B. (2011). Yurt dışındaki Türk çocuklarının anadilleri Türkçede yaşadıkları anlatım sorunları: Fransa örneği. [Doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- İslamoğlu, A. H.; Alniaçık, Ü. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Beta Yayıncılık.
- Karasoy, Y. vd. (2011). *Üniversiteler için Uygulamalı Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*. Aybil Yayınları.
- Kayasandık, A. (2011). İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki anlatım bozuklukları. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, s. 1-30.
- Korkmaz, Z. vd. (2010). *Türk Dili ve Kompozisyon*. Ekin Yayınevi.
- MEB (2019). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 8 Ders Kitabı . Devlet Kitapları.
- MEB (2019) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe Ders Kitabı 7. Devlet Kitapları.
- Mete, F. (2015). Türkçe öğretmenliği bölümünde yazma eğitimi dersi: bilme ve uygulama karşılaştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(2), s. 81-91.
- Özdem, A. (2012). Çanakkale'deki yerel gazetelerin anlatım bozuklukları açısından incelenmesi. (Yayın No. 345833) [Yüksek lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- ÖZGÜN (2019). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe Ders Kitabı 7. Sınıf. Ankara: Özgün Matbaacılık.
- Sarıkaya, E. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarında görülen çatı yanlışlıkları ve cümlelerin doğru kuruluşlarının kavratılması. (Yayın No. 327533) [Yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Saydam, E. (2016). Giresun ili yerel basında yapılan yazım-noktalama yanlışlıkları ve anlatım bozuklukları. (Yayın No. 511187) [Yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi.
- Şamlıoğlu, K. (2011). On ikinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım bozuklukları üzerine bir çalışma. (Yayın No. 300401) [Yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Torun, Ş. (2019). Sağlık meslek lisesi öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerini üzerine bir inceleme. (Yayın No. 560695) [Yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Üstün, M. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılarında görülen anlatım bozukluklarının incelenmesi. (Yayın No. 310736) [Yüksek lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Yakıcı, A. vd., (2010). *Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*. Gazi Kitabevi.
- Yaman, E.; Köstekçi, M. (2006). *Üniversiteler için Örnekli Uygulamalı Türk Dili ve Kompozisyon*. Gazi Kitabevi.

Yıldırım, A.; Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, M. (2011). Örnek olay yönteminin lise 9. Sınıf öğrencilerinin anlatım bozukluklar konusundaki başarılarına ve derse yönelik tutumlarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi. [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Yılmaz, O. (2009). 6, 7, 8. Sınıftaki yüz öğrenciye ait çalışma kitabından hareketle öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin incelenmesi. (Yayın No. 253664) [Yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.

Yiğit, M. (2009). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı sınavlarında yaptıkları anlatım bozuklukları üzerine bir inceleme. (Yayın No. 240381) [Yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.